

Inhoud

Voorwoord	9
Tina	13
Inleiding	
Ieder huisje heeft zijn kruisje	15
Hoofdstuk 1	
De langdurige partnerrelatie	21
1. De cijfers	21
2. Kwaliteit van de langdurige relatie	25
2.1 Factoren die samenhangen met relatietevredenheid	26
2.2 Evolutie door de tijd heen	30
3. Positieve gevolgen van een langdurige partnerrelatie	32
4. Uitdagingen voor de langdurige partnerrelatie	33
5. Langdurige partnerrelaties en seksualiteit	35
5.1 Het ouder wordende lichaam	36
5.2 Ziekte en de impact op seksueel functioneren	38
5.3 Indirecte effecten van ziekte op het seksuele functioneren	39
5.4 Seksuele creativiteit	40
6. Leven met chronische ziekte en dementie	41
7. Een nieuwe relatie	46
Hoofdstuk 2	
Vormen van partnergeweld	49
1. Het ene geweld is het andere niet	50
2. Verschillende verschijningsvormen	52
2.1 Fysiek geweld	53
2.2 Verwaarlozing	54
2.3 Seksueel geweld	54
2.4 Economisch geweld	55

2.5	Verbaal geweld	56
2.6	Controlerend, manipulatief gedrag	57
2.7	Regressie	62
2.8	Roddelen/intieme gesprekken met derden	64
2.9	Vreemdgaan	65
3.	Is dit uitzonderlijk? Of komt het vaak voor?	68
4.	Besluit	69

Hoofdstuk 3

	Risicofactoren voor partnergeweld	71
1.	Soorten risicofactoren	75
1.1	Spoken uit het verleden	76
1.2	Macht en machteloosheid	79
1.3	Aangeleerd gedrag verschilt bij jongens en meisjes	81
1.4	De partner als bezit	82
1.5	Een onveilige gehechtheid	84
1.6	Persoonlijkheid(sstoornissen) en ontwikkelingsproblematieken	91
1.7	Depressie	98
1.8	Middelenmisbruik	98
1.9	(Chronische) ziekte	99
1.10	Sociale isolatie	101
1.11	Demografische en sociaal-culturele factoren	101
1.12	Levensfase	102
2.	Beschermende factoren	105
3.	Besluit	105

Hoofdstuk 4

	Gevolgen van intiem partnergeweld	107
1.	Gevolgen van geweld als signaal	108
1.1	Lichamelijke gevolgen van intiem partnergeweld	108
1.2	Indirecte gevolgen van intiem partnergeweld	109
1.3	Ongunstige coping	114
2.	Drempels bij het zoeken van hulp	116
2.1	Interne drempels	116
2.2	Externe drempels	118
2.3	Drempels gerelateerd aan de pleger	119
3.	Proactief handelen bij een vermoeden van partnergeweld	120

Hoofdstuk 5	
Wat kan men zelf doen?	123
1. Het gesprek	126
1.1 Bezint eer ge begint	126
1.2 Ikzelf ben mijn grootste vijand	133
1.3 Respect voor de geschiedenis van de ander	134
1.4 Aanvaard het onvermogen om volledig te begrijpen	136
1.5 En andere valkuilen...	137
2. Voorbereiding op pensioen	138
3. De zelfzorg van de mantelzorger	139
Hoofdstuk 6	
Hulpverlening bij partnergeweld op latere leeftijd	143
1. Een diagnostische blik	147
2. Vraag naar geweld	150
3. In gesprek met een hulpverlener	152
4. Hou rekening met onderliggende mechanismen	155
5. Dementie: een verhaal apart	157
5.1 Nieuw geweld	158
5.2 Oud geweld	162
6. Psychotherapie op latere leeftijd	164
7. Individuele psychotherapie bij geweld op late leeftijd	167
7.1 In gesprek met de pleger van geweld	168
7.2 In gesprek met de oudere partner die geweld meemaakt	169
8. Partnerrelatietherapie bij geweld op late leeftijd	170
9. De persoon van de therapeut(en)	173
10. Besluit	173
Epiloog	175
Dank	177
Literatuurlijst	179